

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАН
НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ БОЛГАН НЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1959
ИЮНЬ
11
ЧЕТВЕРГ

№ 116 (4344)

Өртөз 20 коп

Область Советинин ийги сессиясы
(1 арын).
Венгриянын телеграф агенттигелинин
база «Непсабадшис» солунуң айтыргылары
ныга эш Н. С. Хрущевтуң харыылары
(1 арын).
Күргөнгө бедик шынарлыг, хөй дукту
берээл (1 арын).
ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ: М. Кавза-
Сарыг.— Комсомол ажилыңа партияңи
ууртуугаңа күштедирер (2 арын).

СЭБП ТБ-ның Пленумуңа утуштуу
(2 арын).
Т. Талганчик.— Чайгы үдө малчынын
ортууңа масса-политиктиг ажил
(2 арын).
М. Соен.— Туудуңа темпиз дүрт-
лөп, шынары экинчи туур (2 арын).
Бистиң совет кижилер (3 арын).
Школадардан медээлер (3 арын).

Редакцияга чагаалар (3 арын).
Ш. Сог.— Тыва дымдык шынчычы-
нын дугайында ном (3 арын).
Познаньда делегей армаркалыга совет
павильонунд хуну (4 арын).
Фестивальдык делегей жорик ажилын
дооскан (4 арын).
«Нью-Йорк таймс» дүвүрөзүн үнд-
руп туур (4 арын).
Дайкычларын эрес чоруу (4 арын).

ПРОФЭВИЛЕЛ ОРГАНИЗАЦИЯЛАРЫНГА ПАРТИЙЖИ УДУРТУЛГА

СЭБП-ның XXI съездининиң ажилыңа чыгыштыр проф-
фессиналар эвилелиниң соруа-
ларыңа талам-биле СССР-ның
профессиналарынң XII съездининиң
резолюциясы областың профэвилел
кежигүнеринге болгаш ажилчы
чоннарга таныштырып, ону амыд-
рага боттандырар дөш партияның
эге организациялары, райкомнары
сөөгү үдө чамдык ажилдарын
кылган. Съездинин ажилынын түн-
недериң, профэвилелдериниң со-
ругаларын хоорайнын, районна-
рың профэвилел активтеринге, бү-
дүргөгө черлериниң, албан, органи-
зацияларын коллективтеринге кал-
баа-биле чугаалажырын организа-
ция.

Профэвилел организациялар
СЭБП-ның XXI съездининиң ший-
тисин амыдалга боттандырыш-
пана, бүдүргөлерини ажилын
сайырангайжыр, күш-ажалын
бүдүргөтүп бедилер, ажилчы
чоннарын амыдалын экинчир
дөш партия организацияларын
ууртуугаа-биле чамдык хемчег-
лерин ап туур. Чеди чыл пави-
он шайтайгы чыгыштың онаал-
дарын хуусаа бетинде азыр күт-
күр дөш бүдүргөлерге социали-
стик чарышты калбаткан. Оң түн-
недериң чурт ууртуугаа боттанды-
гелери бирги кварталдык болгаш
апрель, май айларын планнары-
сан болгаш шынар талам-биле
ажыр күтүсөдир туур. Малайча
Кызылдын даярдыга комбиниз-
м коллективин бирги кварталдык
бүдүргө планын нийти продукция
бүдүрерини талам-биле 127,6
хуу, апрельдин—100 хуу, май айы-
нын—121,4 хуу күтүсөдир. Ком-
бинизмдин мектему доктамак
ажылдар бүдүргөгө чөвөл ху-
радарын, профэвилел кезигүне-
риниң нийти хурадарын партия
организациянын ууртуугаа-биле
дөш түртүчү чымыдырып, соци-
алистик чарыштың түнелерин,
мурнакчыларын дүрүсүлгөсүн,
чарыштын саналдарын аларга чү-
гөлдөшүрүп туур. Ол бүдүргөдө
хүн бүрүнүн планын онаалгаан
күтүсөдир туур чыгыш-даа ажил-
чын ам чок. Даярдыкчылар чеди
чылдын планын 5 чыл 8 айга күт-
сөдир хууаңгер. Иш завод-
дун, Элегес шахтамын коллектив-
тери бүдүргө онаалгаларын баа-
ла азыр күтүсөдир.

Партия райкомнарын, эге ор-
ганизацияларын ууртуугаа-биле
элевон экинчириниң түнелерин
чамдык профэвилел организацияла-
рынын ажилында эки күртүгүр
чеди алдынын туур. Күргө албан
черлериниң ажилдакчыларын
профэвилелдин Улуг-Хем, Танды
райкомнары ажилчы, албан-хаак-
чыларын 90 азыр хуууун, чы-
рыдыштын ажилдакчыларын
профэвилелдин Эзрин райкому
башкыларын болгаш школа ажил-
дакчыларын 97 хуууун эвилел-
дин кезигүнде хандыткан. Ол
профэвилел организацияларын ажил-
чы чоннар ортуунда култуура-мас-
салам ажилды элевон калбаткан,
кежигүнер дадыны чымыдыра-
нын планнарын чедишкенин
күтүсөдир келген.

Индиг болза-даа профэвилел ор-
ганизацияларын ажилыга уурту-
тууга чамдык партия эге ор-
ганизациялар, райкомнары ам-да
чеди боттандырып туур. Областа
ууг бүдүргөлерин бирээ—Ал-
Довурак комбинизмдин профэвилел
руководу (даргазы эш Горбунов)
профэвилел кезигүнериниң нийти
хурадарын үр үдө чымыдырайын,
ажылчынар ортуунда социалистик
чарышты эреней ууртуу келген.
Эвилелдин хуурааңгерин бүгү ажил-
чынарын, кичерер-техниктиг

ажылдакчыларын болгаш албан-
хаакчыларын чүгө 40 хуууу хаа-
ра тутуун чоруу ол бүдүргөдө
партия организациянын болгаш
СЭБП Барыш-Хемчик райкомун
чөтөөс ууртуугаа-биле херечилең.
Областың «Коммунал тууду» тре-
нинде профэвилел мектемуңуң дар-
газы турган эш Сунхов ажилын
шүүт сандараткан турга-ла трестин
партия организацияны чогуур хем-
чег албай келген. Чүгө сөөгү
үдө ол мектемуңуң даргазы эш
Ермаковту сонган сонда оң ажил-
чы экинчир эгелген.

Чамдык партия райкомнарын
ууртуугаа-биле чамдык тургус-
паңдар профэвилелдериниң хуура-
ларын өүдөдө уугу чөтөөс
бар. Күргө албан черлериниң
ажылдакчыларын Тес-Хем рай-
комун ажилчы, албан-хаакчыларын
22 хуууун, ол профэвилелдин
Чаз-Хал райкомун—16 хуууун эвилел-
дин кезигүнде кирип алган.
Малайча районда чаз уугу бүдүргө-
гө черлериниң бирээ—септеге
контрарамын ажилчы, албан-
хаакчыларын бежен хуууу проф-
эвилел кезигүнде хаара тутуу-
на болуп туур. СЭБП Чаз-Хал
райкомун болгаш райкуткомун
чамдык профэвилел мектемуңуң
аркис чамдык бүгү дүргүдө кезигү-
нериниң нийти хурадарын
чүгө бир-бир ууга чымыдырган чо-
рук профэвилел ажилыга партия
ж ууртуугаа-биле чөтөөс бергүсө-
н.

Ажилчы чоннарын чамдык
экинчириниң күчөтөдир чөт-
төөс салып, күргөдө социал-хан-
даргаанын ажил-хөргөдөдө
күсөдир-биле ажилчыларын, ал-
бан-хаакчыларын ортуунда тарам-
ды турар түтөкчаларын чөт ажил-
дакчыларын фактылары чам-
дык профэвилел райкомнарында
бар. Чыгыштың ажилдакчыларын
профэвилелдин Барыш-Хемчик
райкомунуң даргазы эш Ва-
ранов курорттарга, дымшары ба-
жыңага барынын түтөкчаларын
алган, оларын районун башкыла-
рын ортуунда таратпайн, харын
бирээни боту алган, эскерлерин
профэвилел ботуңуңе дөш чөт-
төдир болган. Түтөкчаларын ажилчы
чоннар ортуунда тарадир ажил
Чаз-Хал, Улуг-Хем районнарын
профэвилел райкомнарында баа
леттес тургустунган чоруу проф-
эвилел активтериниң чокта чаз
болган хурадарына илэрээн. Ол
болза профэвилелдериниң хун бүрү
ажыл-чорудугаа-биле партияңи
контролдуңу кошкан херечилеп ту-
рар.

Профэвилел организацияларын бол-
за, чеди чыл планын ажилчы
чыгыштын онаалгаларын хуусаа бе-
тинде күтүсөдир дөш дөшөс
ажылчы чоннарын күженишкенин
мөңкөсө, күргөдө планна-
рын чектер, бригадалар, участкар
бүрүү шынар болгаш сан талам-
биле хун бүргө күтүсөдир туурар
организациялар, ажилчы, албан-
хаакчыларын амыдал байдалын
ажылчы, салдынын, нийтинин
чөтөөсө черлериниң, өңкөргө ал-
бан черлериниң, социал-хандыгыга
органнарын ажилыга хой-ни-
тинин контролун күштедирер,
ажылчы чоннарын коммунист
бүгү кижилер, нийтинин көрүм-
чүрүм камгалаарына массанын
кайбак кириштериниң организациялар
хуурааңгер деп СЭБП-ның профэвилел-
дериниң XII съездин айткан.

Болуңуң мурунда тургустунган
чугула соруаларын чедишкенин
күтүсөдир чөтөөс областың профэвилел
организацияларын ажилын үг-
ландырып, оларга хун бүрүнүн
ууртуугаа-биле улам-на күштедирер
партия организацияларын чү-
гула соруага ботуп туур.

Венгриянын телеграф агенттигелинин база «Непсабадшис» солунуң айтыргыларына ЭШ Н. С. ХРУЩЕВТУҢ ХАРЫЛАРЫ

БУДАПЕШТ, июнь 7. (СЭТА).
Венгриянын телеграф агенттигели
болгаш «Непсабадшис» солунуң
редакциясы чамдык айтыргыларга
харылап берин эш Н. С. Хрущев-
тин дөш. Моңо алаңда ол айт-
тыргылар болгаш эш Хрущевтуң
харыларын кирип туур, ону «Неп-
сабадшис» солунга парлап үндүр-
ген.

Айтыргы. Улустар аразын амы-
кы байдалын болгаш тайбынның
перспективаларын дугайыңи
лер канчаар болуп турар силер?

Хары. Бир эвес дошугула чү-
гаалаар чүвө болза, улустар аразы-
нын байдалы ам багай эвес деп
сөзгөп болур. Улустар аразын
байдалын чамдык өкшөлдөшүн
кемдө болза даштык херектер ми-
нистрлериниң Женевада бооп туур
чөвөл хурады болур. Барыш та-
мык чурттарда чегериниң ам
ундугай болданын чугаалап кээп
турары-ла мын: чамдык кижилер
чөвөл хурады ажилыга «му-
гурсаакшың» өгөдөр чүвө дийн,
харын-даа «кризис» деп сөзгөп бе-
нереген туур. Ол өсөдир улустар
аразын дүштүрүп чоруун ко-
пакыр хөң чок кижилер ажилдап
туур боор деп болай-ыр мен. Чам-
дык бөлүктөр болза Женевада чыг-
ган даштык херектер министрлерин
кол-кол айтыргыларын талам-би-
ле дүгүрүп шыдаас эвес ирги бе-
нөш көргүп, ону болдурбас дөш
бүгү-ле чүдүдирин кымып туур
кыламын-ыр.

Чамдык дүвүрөзүнүн чүдүр-
тайбын жөжө-хөбө догунаашкы-
нын уурааңгыларын бүгү-ле
чөтөөсөдир туурар, улустар
аразын байдалын ийи-чүн чыл
мурунда тургустунган ам дөшө
бооп туур. Бир эвес перспектив-
лар дугайын чугаалаар болза бистер
ону ам-да экинчир деп болуп ту-
рар бис. Ийин бүтүрүл чү чөт-
төөсөдир туур? Ам күштериниң
деиригүрү тайбында ажилыг
кылып өскөдир берген чорукка үн-
дөшөдир туур.

Ам тайбын күштери көчүг
өскөдир, ол күштер улам-на уугу
күчүг болу берген болгаш икери-
ниң агросорларга өйрүп па-
мышкынын берип шыдаар. Мен
тайбын дөш шудуру дөшөсөдир
туур социалистик лагериниң чур-
тарын мынчаар чугаалап тур мен.

Танды районда

БАЙ-ХААБ. (Телефон-биле). Та-
нды районун кыргыз чогуу 57604
хойларын 30 азыр хуууу кыр-
гыттыган. Район нийти-биле
хөй бүртүгөдир 1,6 кг дукту ап ту-
рар.

Сталин аттыг колхоз 5450 баш
хойну кыргыз болгаш күргөсө
8620 кг дукту дүжөдир. Инда 65
киш хол хачылыг, 25 киж элек-
троагрегатта ажилдап туур. Хөй
кыргызды «Мехтеп» совхозта
болгаш «Кызыл партия» совхозта
баа-ла эки чоруп туур.

Мичалы-даа «Революцияны
чалбынчы», «Совет Россия» кол-
хозтарда кыргызда оожум чоруп ту-
рар.

Колхозтарда хой кыргыздазы

Улуг-Хем районун «Чодураа»
колхозун хойжулар бо чымын
9 муң азыр хойну кыргыз болгаш
оң 18,5 тонна дукту алыр күтүсө-
дир.

Амы үдө колхозта хой кыргыз-
дамын 3 пунктулар ажилдап
туур. Төп пунктуда кыргызчылар
2300 азыр хойну кыргыз, хөй
бүртүгөдир ортууа-биле 1,6 кг
дукту алган. Хойжулар Бургас
Ханды, Тюлөш Шөжөн-оол оларын

хөйларын бирээ-ле 1,7—1,8
кг дукту берген. Күргөсө дүжө
дукту ол-ла дораан район төвүнчө
сөөгүп туур болгаш дүз күтүсө
алыр пунктуда дукту сортуулар,
курдамы, күргөсө садар тускай
кижилерин чоруткан.

Өвүр районун «Коммунизмче
орук» көдө ажил-агыл артелинде
хойларын болгаш өшкүдөдир
кыргыздамы массанын-биле чоруп
туур. Кыргыздамын төп пунктууун,
ла хол хачылыг 67 киж, 2 элек-
троагрегат бар. Олар бо чер укса-
лыг 3671 хойларын, 2000 антор
уксаалыг өшкүдөдир кыргыз. Хөй
саньдан 2,1 кг дукту алган бол-
гаш 7000 азыр кг дукту күргөсө
сөткан.

Хойжу Бургөсө хөй саньдан
2 кг дукту алырын күтүсөдир ту-
ган, ам 2,3 кг дукту алган. Кыр-
гыччылар Чылбаанай, Номчег, Си-
линьма хун бүрүнүн ажил норма-
зын үртүчү 100—130 хуу күт-
сөдир туурар.

Кыргызда пунктуунда дошун-
на болгаш алакаттарын аскан,
агитхууус үгүп туур, ымыл бу-
дун баа ажилдап туур.

Тес-Хем районун «Чодураа» көдө ажил-агыл ар-
телинде хөй кыргыздамын ажилдап чоруп туур.
Сөөгү хунчеге чеди инда 8 муң азыр хөй кыр-
гыттыган, бир хөйлан ортууа-биле 2,5 кг дукту ап
туур.

Чурукта: колхозун төп кыргызда пунктуу.

Женевада чугаалажышкынар
ол айтыргы чугаалажырын ба-
рыш талам күргөсөдир чамдык
төлөкчөлөр канчаар көрүп ту-
рады дөш дугайында чамдык
толоргай шүгүмчөдир дөшөдө-
дөдир ам чугаалап кааскап туур
мен. Чамдык ууртуу ажилдакчы-
лар Барыш Берлинге ажилдакчы
корум-чүрүмү хөвөр артыгы дөш
дугустууга чеди алмаскап, да-
нын дошугула сонда 14 чыл эр-
генде өшөдөдир уламчыларын
дугайында документтарын бистин
ат салырыны күтөп туурлар-
дыр дөш ботал тургустунуң кээр-
ын. Иччаага бистериниң дүгү-
дугустууга кымып шыдаарына
улаанын кижилер мынанын болур
бе мынчар?

Совет чазак даштык херектер-
министрлериниң Женевада чөвөл
хурадына чугаалажышкынар
улаан-сарымдыг үндөдир чору-
дар, Германия-биле тайбын көрө-
чар болгаш эжелел чүрүмүң
Барыш Берлинге артымыкына
улаан-сарымдыг үндөдир чору-
рын ууткаар дугайын дугустуу
алыр дөш киришкен. Барыш Бер-
линде болгаш Герман Демократтыг
Республикада агыл-агыл соци-
системалар тургустунган деп чө-
вөн барылаал көргөсө, бистер Барыш
Берлинде тургустунган хуууу
гуууу үрөөс төздө, ону хостуг
хоорай болдур дугайында саналды
кирген болгай бис. Бистер ол хостуг
хоорайны догунап туурамын
эргөжөк чугула магадыларын
дугайында саналдарын баа кыр-
пак бис. Совет Эвилел Барыш
Берлинде эжелел чүрүмү мөңкө-
рединки дөш дугустууга канчаар-
да албаан кызгаада барбас.

Бир эвес Совет Эвилел барыш
талам күргөсөдир негелдерин
хүлөп албас болгаш Барыш Бер-
линге ажилдакчыларын үртүчүлөрүн
а-
жылдакчыларын болгай баа деп, чам-
дык күргөсө ажилдакчыларын ме-
дегел туурарлар. Иччаагы күргөсө
ажылдакчыларын ол дөшө чугу-
ла чылдаас эвес-тир.

Чазактар башкыларын у-
рамын дөшө хөтөөсөдир
эвес болгай. Ол ууражымын
улустар аразын чүгө чазактар
башкыларын шийтирер болур ин-

дугу «бү келген айтыргыларын
шиитиреринге эргөжөк чугула
бооп туур. Иччаага чазактар
башкыларын күргөсөдир аразына
харылааларда бар бооп туур кара
булуттарын тарады, бүгү чүдүл-
дери тоа арыг болдур болгаш агыл-
агыл социал политиктиг систе-
маларын күргөсөдир тайбын кө-
жө-хөбө догунаашкынын, бүгү-ле
таарымчалык байдаларын тургузар
төдө, ол айтыргыларын ший-
тирер эргөжөк чугула деп са-
наар болза, мынч ууражымын
болур апзар. Бир эвес чазактар
башкыларын тайбын хандырын-
дык эргө-ажылдарын ууртууга
болдур чөвө болза, ол уура-
жымын хөй айтыргыларын
шиитирер болур. А бир эвес мын-
дык күргөсө элдереттес чөвө болза
мынчар чазактар башкыларын
ууражымын болбас болбайн
канчаар. Иччаага делегейин хөй
агыл чазактар башкыларын
ууражымын болбайн үгүп
калганга кым буруу дөш чө-
вөн бар бөс. Ол чорук делегей бай-
далына дошун келген экинчир
кынын моондап, улустар аразы-
нын дүштүрүп чоруун чамдык
дарыныч улаанган дугустууга-
ларын херекке албайн чоруп туур
кижилерге анаа-ла халас өрттөс
боор.

Силериниң салган айтыргына
харылаарын моон-биле дошун каап
болур боор деп болай-ыр мен. Агыл
үдө Женевада даштык херек-
тер министрлерин боттарынын ара-
зында чугаалап кымып туур. Ми-
нистрлериниң улаанын шы шийт-
пирин тып алырыга болгаш бүгү
делегейге тайбынын быжыгыларын
орун арылаарына бүгү хем-
чег-биле дуулажык херек.

Айтыргы. Венгрияга чоруп ту-
рамын-биле хобаштыр венгр улус-
ка чуну дамчадымсаар ирги си-
лер?

Хары. Болуңуң амыралына
болгаш ажил-чорудугаа-биле эң-
еки чедишкенин болуңуң деп
чүрткени хамындаан күтөсөдир
венгр улуска дамчадирин дөш
тур мен.

Күш-ажалын улус эргө-чагыра-
ны болуңуң хуууа алган соци-
алистик революция тилээде оң
кол соруага болза экономиканы
дүргөсө хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

хөжүдери болур. Улустун

Тудугнуң темпизи дүргедеп,
шынары экижип турар

Н. БАЗАН.

ПОЗНАНЬДА ДЕЛЕГЕЙ ЯРМАРКАЗЫНГА СОВЕТ ПАВИЛЬОНУН ХУНУ

ПОЗНАНЬ. (СЭТА-ның көр.). Познаньда делегей ярмаркасында совет павильонун хуну июнь 8-те болган. Павильонун бажыныча көрүчүлөрү шүүшүлүп киришкени эртеден эгелээш павильондагы чедир түрүчүлөөн. Узетпүр бүдүрүлгелеринге болган хоорайны албан черлеринге ажышагы доосту бергенде кезең аңа кижилер онза тей болган. Познань-нын машина түдүгүн «Г. Цегельский» дээр узат заводунан, көрө ажы-агый машина түдүгүн, металлургия кылымдарынын заводтарынан болган хоорайны өскө-дөө узетпүр бүдүрүлгелеринден ажы-чыннарын павильонда делеттинген татаал кезер станоктарын, көрө ажы-агый машиналарын, чыкык автомобильдерин, кылаштар эсаватор болган гидрогенератор малеттерин чанынга көрүп болуп турган.

«Чайка» болган «ЗНА-111» дээр чаз чыкык автомобильге, «ЗНА-157» дээр чыкык автомашинанын, программанын башкарылгалык фрезер станогунга, токар станогунга, автоматка, кемчег аппаратурына көрүчүлөр узат сонургалык болган. Бо бүгүн байлак делген көрүсөн.

Совет телевиоорларын чанынга көрүчүлөр түр саалап турган. «Кристалл-104» дээр телевиоор бүгүн-үш сонургалды хайныктырып турар.

Мичаарга совет делегирде эң-не сурагыч түзе болза черин үш кылмал совет эдеринчилерин узетер-майктары болуп турар.

Совет павильонун аягында эдеринчилерин узетер-майктары болуп турар. Совет павильонун аягында эдеринчилерин узетер-майктары болуп турар. Совет павильонун аягында эдеринчилерин узетер-майктары болуп турар.

Даштыкы херектер министрлеринин ужуражышкыны

ЖЕНЕВА. (СЭТА-ның тускай көр.). Даштыкы херектер министрлеринин А. А. Громыко, К. Гертер, С. Ллойд, М. Кув де Мюрель совет төлөөлөрүн турар черинге июнь 8-те ужурашкан.

Ядролуг чепсектин шенелделерин сосадыр дугайында чөвүлөл хуралда

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Ядролуг чепсектин шенелделерин сосадыр дугайында үш күнүлөрүнүн чөвүлөл хуралы чартык ай хире чепсарла-нын соса болупун ажылып Женевада Нацийлар ордунда июнь 6-те дагы эгелээш.

Узат бекитерге ядролуг чазы-дырларын илеретип айтыргыны.

Кубанын улустарынын чаалап алышыкынын камгалаар

ПЕКИН. (СЭТА). Синьхуа агент-линин корреспондентинин Гава-надап диктантанын өзүгээр аларга, контрреволюциялар болган интервенцияларга өлүмгү согуш-куну калды-даа «йде таварыш-тырп шыдаар болуп төлөөде ажы-чыннарын, тараащыннарын болган студенттерин шериге белеттээр чо-рууту организастарынын аргам-биле чурттуу чепсекти күштерин быгылаарына узатун социалист-тик партиянын кыйгырын ил-да чарлаан.

АКШ-тын империалистер болган агар реформанын дугайында коойлуну чарлааны-биле каржы-ны берген Кубанын узат чер элек-чилери боттарынын сүтээлекчики ажы-чорудулгалын болган Кубага узат кыжанышкынынын кам-панызын күштелдирген деп кый-гыргыла айтып турар.

АКШ-тын империалистер АКШ-тын Гуаганамода шериг-агаар баазанычче немелде күштерин чо-ру-дуп, контрреволюцияны организа-таары-биле агенттерин болган күтүктүлөри Кубага чорудуп турар деп кыйгыргыла чугаалап турар. «Америк легион» узатунчу-лу Престон Мур деп кижин Кубага чепсекти халлаашкын кылып деп ажы-биле кыйгыргыла турар.

Даштыкы чепсекти халлаашкын болган таварылаа кубин улус болупун камарышпас чогуун, бот эргезин болган төлентип чогуун

Унелелер дестеринин бирги ар-нынла мында деп билжөө: «Совет узетпүрүн кайтамчык чаагыл дел-гиринге сеткидин ханымын байыр чедирип тур мен. Садыг дугураулгаларын кылырынга че-лишкенин билгү болупун күдөм. Познаньда делегей ярмаркасында Совет Эвелелинин киржилген Со-вет Эвелелинин кайтамчык узат чедиринчилер-биле полша хей-тининиң эки таныжын алдырыла болган полша-совет найыралы болза калы ажыдажыгынын ханы-лазырынга илг бээр дээринге бүт-үрелгил мен.

Ю. Циранкевич.

ССРЭ-нин Польшада салыг төлөө-лөкчиси А. А. Трусов совет павильонун хуну-биле холбаштыр болуп күлөөп алышыкын кылган. Күлөөп алышыкыга ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелин дарагынын оракач-кы, Курпанынын дарагы А. Н. Косыгин баштаа совет чазак төлөөлөр, ПКАП ТБ-нын Политбюро-зунун келитүп, ПУР-нун Ми-нистрлер Чөвүлелин чанынга планнашкын комиссиянын дара-гы С. Ендриковский, полша чазактын келитүпчиги, Кылат Узат Республиканын, Чехословакиянын, Герман Демократтык Республиканын чазак төлөөлөр болган оон-даа өскөлөр олуршкан.

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлели-нин Дарагынын оракачкы, Кур-панынын дарагы А. Н. Косыгин-ин чалаанын өзүгээр Познаньнын машина түдүгүн «Г. Цегельский» дээр заводунун хей болуз ажы-чын-нары болган кижер-техниктиг ажыдакчылары күлөөп алышыкы-га олуршкан. А. Н. Косыгин бол-ган совет чазак төлөөлөрүнүн кел-итүпчиги ботун ол узетпүр бүдү-рүлгелерине барып, оон бүдүрүл-гелерин көрүп, белен продукция-ны-биле танышкан. Познань ярмар-казы июнь 21-ге чедир үртүчү-лээр.

Фестивальдын делегей жюризи ажылын дооскан

ВЕНА. (СЭТА). Анимяктарын бол-ган студенттеринин VII бүтү-делегей фестивалын делегей жюризи болупун ажылын Венада дооскан. Конкурсе чорутка музыка чогаал-дарын аңаа көргөн. Жюриин дара-гы болза австри композиторлар эвелелинин дарагы — сурагыч композитор профессор Иосиф Маркс болуп турар. Жюриин составына кирип турарлар болза: совет композитор Арам Хачатурян, австри композитор Виктор Хрубы, Раминиң фил-лармониянын директору Валенти-но Буки, Берлинин музыка ака-демиянын директору профессор Эрнст Майер, француз композитор Серж Игг болган бразил композитор Клауду Сантора.

18 чурттарлар фестивалдын конкурсуна чорутка 117 музыка чогаалдарын жюри көргөн. «Фести-валын ыры» бөлүктүн таламы-би-

ле үш бирги шагнадарын «Деле-гейин аныктыр» деп ырым дээр австри композитор Марсель Рубинге, «Найралдык ыры» деп ырым дээр совет композитор А. Холминова, «Тайбынын ыраажылары» деп ырым дээр румын композитор Сергиу Саркисова тымыскаан.

Конкурсту «Лирика ыры» деп бөлүктүн таламы-биле бирги шагна-лды «Терен чурт, сеңзе» деп ырым дээр совет композитор А. Фларковский тымыскаан.

«Кантата» бөлүктүн таламы-биле бирги шагналды «Аас бежик-тиг хеминд эриктенден» деп кан-татам дээр кылат композитор Ванг Кун-Танг алган.

«Тангы музыка» деп бөлүктүн таламы-биле бирги шагналды дагес-тан композитор Казимеж, илги шагналды — астон композитор Юрислуга тымыскаан.

Афганистанда чаа өөредилге төвүнүн бажынын түдүп эгелээш

КАБУЛ. (СЭТА). Ходжа Раваш аэродромунга июнь 8-те премьер-министр Мухамед Дауд дамааты узат-чүтүлүп өргөселин чанында өөредилге төвүнүн келер үдөгөй бажынын фундаменти даш салган. Ол аэродрому чартыр та-ламы-биле Совет Эвелели Афгани-станга техникум дугаалык көргү-дөр. Чуртка узат-чүтүлүп болган агаар харыжаанын дүргөн хаж-жүрүнгө бүтүрелин премьер-ми-нистр даш салып тура илеретилээр.

Өөредилге төвүнүн түдүгүн 9 ай-ларын дугауна боттанырарын айтып.

Алжирде тулчуушкуннар

ПАРИЖ. (СЭТА). Француз шериг-лерин болган Алжирин национал-хосталга эркиншик ояттарын экинчи аразында Алжирде хан түтүн-күнтүп тулчуушкуннар чийтенип турар. Франс Пресс агентлинин диктантанын өзүгээр аларга, Ме-ле районуна илг хан болган тул-чуушкуннарын түнелинде 74 ал-

жир тура-халышкынар алүрткен. Француз шериг эрге-чыгырларын-ын быткан турарын өзүгээр аларга, Олар департаментте алжир патриоттар 94 кижин алүртүп чидиргенер. Француз шериглерин аразында чидиргенер дугайын мурунку хекер-ле диктанттайн ту-рар.

«Нью-Йорк таймс» дүвүрээзин үндүрүп турар

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). «Нью-Йорк таймс» солун Гвакильден (Эква-дордан) болупун корреспондентин-ин чүтүлгө Латин Американын хей-хей чурттарында улус масса-ларын боттарынын эргелерин кам-галаар дээр, демиселди дыка илп-тейжонин таарымас хан-биле кемделеп турар.

«Ол дээр узат черде халкыш-кынар болупун-да экономика-социал болган политиктиг байлаа таарымас чорук-биле, Латин-Аме-риканин чурттап эрттирип турары кризистиг байдалды калбарышкы-ны-биле болупун» деп бо солун бил-жөө.

«Никарагуада болган Парагвайда чазактар болза бүтүн демократтыг чазактарын тургузарыча чүтүп турар күштерин кыймылынага а таваржып турар. Никарагуада президент Сомоса тура-халышкы-нары узат хексезин турар...» деп чүтүде оон мый чугаалап турар.

Парагвайда диктор генерал Стреснер оон калы-дошкун чыгыр-газынга узат улустун тура-халыш-кынын кыжанышкынынга та-варжып турар. Болупун өзү-чүрү-мү камгалап аларын калчаалык-биле орадашкан, ол болза оон ту-ра-соруунга чыгырткан конгресси тараншкан, оон болупун барымла-лап турарында болза, алан либе-ральдык болзаларын барымлаап

турар болупун-да партиянын узатунчуларын түдүп хорулаан болган наймыскаан—Асуельсон узатунчуларын амыншыла оон бо-лунга шыкы болуп турар шериг-лер-биле доолупун алган.

Эквадорга бо неделада болган хан төгүшкүлүгү чоруткун оон дари-ий Гвакильде дайын байдалын чарлаан турган.

Перула конституция магадыла-дары мурунку хекер күш чок болуп турар. Чазакты дүжүр сорула-дыг, бодаларын деп сезикке ал-дырганында оппозицияны 42 узатунчулар кара-башында чид-лар.

Колумбияга бо неделада кулун-чуларга чорук-чурм чок чоруктар болган ажыкын нефтичлерин ажык сосадырларыны болгулаан...

Сал-Паулу (Бразилия) өртө-үсүнн аарташкыныга узат чыс-кааларын бо неделада шериглер тарарып шыгырып турган.

«Нью-Йорк таймс» солунун кор-респондентин чүтүлгүн түнелин болупун минин көрүшкүнеринге чурттур-ла, боттарынын демо-краттыг эргелерин камгалаар дээр, даштыкы монополияларын күчү-шкенин узат амыралык байдаларын өлкөдө дээр Латин-Американын улус массаларын демиселди «комунистерин күт-күшкүн» кылдып таймырларын орадашкын турар.

КЫЗЫЛ БӨГҮН

Ленин кудумчуу. Көдөз ажыл-агый техникумунун бажыны

Фото П. Голышова.

Дайынчыларнын эрес чоруу

ПЕТРОПАВЛОВСК-КАМЧАТСК. (СЭТА). Камчатка гарнизонунун узат эвес кезең дүвүрээзин өттү-рункан — казанында дагылаа арга өргөткөн. Каш минут болганда комсомолчу офицер Алевир Чуланов баштаган анык дайынчылар эрт болган черге чорупканнар.

Безежик дээр агында хырлаар ык шугун чырытканын кестип турган. Олче чокшунулап тулун-на узат калбарып, чырып турган. Шыргай, чалаң пөштерин, таады-нын, халынынын аразы-биле дай-ынчылар маңжык чедип келгенер.

Оларже узат дагдан куду өрт былардыр чаштагылап бадып олур-ган. От илг кыт боор турган: ным-тарын бажында ам-даа бүртүг үм-жөн будуртын хып, а адында—аңыр чылгы кургаг бүрүлөр болган куу ситенер хып турган, өрт чартык километр калбара берген.

Дайынчылар, өттүн кымын дур-гаар дие турулапкан, ажыдап киришкенер. Олар арганын ным-тарын аштап, буталар казып, өттүк кел чыткан кал уунда ситенн баш узат өрттин турганнар. Эр-тектиниң үш шақта өттүн дикти-герте ажыдап баан чердерге келтиреш экүп эгелээш.

Ничалза-даа ол тилгелениң ор-таа кезин —чалаң үштериниң бол-ган ситениң олү өшө-даа, ханы-зында от ам-даа ынышкан. Пөш-териниң чер чалаң шеттер хып, оон аразында узат халынынын уна-ры чалымынатып турган. Ол учас-токка өрт-биле демиселди дайынчы Николай Шевченко болган сержант Геннадий Чижов олар чорутканнар.

Өске ооздык өртү сержант Анатолий Бахвалов баштаа бөлүк дайынчылар жүргөн. Ол ышкан комсорг ефрейтор Николай Ищенко болган биче сержант Владимир Поддубный олар өрт-биле эрестиг де-нисешкенер. Дайынчылар өрттүн өртүзүчө дикти киришкөн, ооз-дык халыларын тып, чалбарыш-таган нымтарын ужураш, дову-ракка хөп турганнар. Шыдажыр аргакөз илг турган-даа болза дай-ынчылар бажын бүртүгүлө-ле өрт аныкын актаарларыча албадан турганнар.

Бо тулчуушкун илг дун, илг хып илгине үргүтүлгөн келген. Күзөл-соруу, чаныш-сыныш чок чо-рук тилгөө, өрт узаткатынган.

Эң эки рассказ, очерк, фельетон, фотография болгаш чураан чурук дээр конкурс

Совет Эвелелинин составына Тыванын баштап киргенниң 15 чылы 1959 чылда октябрда бо-лупун холбаштыр ССРЭ-нин журналистер Эвелелинин Тыва салбырынын бюрору эң эки рас-каз, очерк, фельетон, фотография болган чураан чурук дээр ажык конкурс чорударын шийтир-лээр.

Конкурсту 1959 чылда июнь 10-дан ноябрь 1-ге чедир чорудар. Күзүннөр шугутуу анаа кирип болуп.

Бүгү жанрларын чогаалдары конкурстуң кол негелделеринге дүшкөн турар ужурут, чүл дие Совет эрге-чыгырларын чыдарын-да көдөз ажыл-агый, улуттур, культура тургузушкунун бол-гаш амырал-чурталга талазы-биле Тывага болган узунда өскөр-лишкенин, тыва улустун угаан-бодал өзүшкүлүгүн, бистин чурттуу улустары-биле тыва улус-тун бузулбас найыралын көргүзөр ужурут. Даштыкының элекчи-леринге, иштиң дарлакталарга узат хосталга болган аас-кежик дээр тыва улустун демиселдин дугайын чугаалап турар чогаал-дарын конкурска чорудуп болуп.

Эң эки чогаалдарын область со-лунарына, «Улут-Хем» альма-нашка парлар азы радио-биле дамчылар. Оларга тыпысы-биле мындыг түнүг акша шагнадарын доктааткан.

Рассказ дээр
I шаңнал — 1000 рубль.
II шаңнал — 700 рубль.
III шаңнал — 500 рубль.

М. ТАЛЬ — ТИЛЕКЧИ

ЦЮРИХ. (СЭТА-ның тускай көр.). Июнь 8-те эртен делегейин халышдыраа маргалдаанын Сөзүг ойнаашкынынын сонгарлаткын экинчи оонарын үргүзүлгөн. Куппер (Швейцария) биле Гилгорич (Югославия) оларын ойнаанын оон солун болган. Куппер өзүлү камгала-ган, 55-ки коште хайым болупун чедип алган. Купперге хамарыштыр көрүчүлөр алыш чыкап турган бол-ган оон-биле черелештир Гилгорич хайым болганын ужурулап совет гроссмейстер М. Тальды тил-теп турган. Барына Германиянын гросс-мейстери Уншкер Австриянын гросс-тери Джоктейни уулу кал, а швей-цар Келлер—сөзүг кижин-биле мар-гылааны дооскан.

Совет гроссмейстер Керес болган Исламдин гроссмейстер Олафсон оон оларын шыгымы ойнаашкын хайым болуп доозулган. Маргылаа төнгөн. Анык совет гроссмейстер М. Таль узат спортчу болган олафсонун чедип ал, 15 санда 11,5 саным ал-ган, бо узат маргылаага бирги

Очерк дээр
I шаңнал — 1000 рубль.
II шаңнал — 700 рубль.
III шаңнал — 500 рубль.

Фельетон дээр
I шаңнал — 500 рубль.
II шаңнал — 300 рубль.
III шаңнал — 200 рубль.

Фотография дээр
I шаңнал — 300 рубль.
II шаңнал — 200 рубль.
III шаңнал — 150 рубль.

Чураан чурук дээр
I шаңнал — 300 рубль.
II шаңнал — 150 рубль.

Чогаалды мындыг адрес-биле чорудар: Кызыл хоорай, Шетин-кин кудумчуу 3, ССРЭ-нин жур-налистер Эвелелинин Тыва сал-быры, «конкурска» деп айтыр. Материалга чажыт атты салыр. Өске чага ханымга автор боду-нун шыа фамилиясын, алы, ала-зынын ады, адресин билжеш су-гар, а ол халыг даштыкы чажыт адым бижип каар.

Июль 1-ге чедир келген фото-графияларын Тыва дугайында фото-альбомга ажылаар. Олар-ны: Кызыл, «Тувинская правда» солунун редакциянын секре-тарнады деп адресче чорудар.

Конкурстуң түнелин кызыр тускай жюриин тургузкан.

ССРЭ-нин журналистер Эвеле-линин Тыва салбырынын бюрору.

ОБЛАСТЫН КИНОЭКРАННАРЫНДА

деп кинону көртүр.

Кинонун сөс чогаалын С. Антонов билжөө, тургузукчу-режиссеру А. Гранин. Кол рольдарда артистер Н. Подгорная, И. Макарова, Ф. Раздыконов болган оон-даа өскөлөр.

Кино өнүг болган 1 шак 40 минута иштинде үргүлчү-лээр, 1958 чылда «Ленфильм» киностудиязы үндүргөн.

Пионер лагеринге хүн чурумун сагыңар

Хүнүн-не эргезин зарыданы болган ол аржыкы-биле кураакка чедир дүрбүшкүлүгү кылган.

Медицина сестразынын азы вокатынын хайгааралы-биле өштинер. Узатуннарын мурунда буттарынын санап болган эгт дүрбү-биле эки чунар.

Хүнүзүсү үгүгү арыг агаарга эрттирер.

ХҮН ЧУРУМУ МЫНДЫГ БОЛУР УЖУРЛУГ:

7-ден 9 хар чедир	9-тан 14 хар чедир
Эртен турары 7 ш. 30 м.	7 ш. 00 м.
Зарадык 7 ш. 30 м.—7 ш. 45 м.	7 ш. 05 м.—7 ш. 20 м.
Орун эдер, арыга-нымын 7 ш. 45 м.—8 ш. 00 м.	7 ш. 20 м.—7 ш. 50 м.
Тук дөдөрүнн шугун чысаалы 8 ш. 00 м.—8 ш. 10 м.	7 ш. 50 м.—8 ш. 00 м.
Эртенги чөм 8 ш. 10 м.—9 ш. 00 м.	8 ш. 00 м.—8 ш. 30 м.
Хостуг шагы 9 ш. 00 м.—9 ш. 30 м.	8 ш. 30 м.—9 ш. 00 м.
Балутерге кичээлдер (агаарга) 9 ш. 30 м.—11 ш. 00 м.	
Бадкышылга хемчегери 11 ш. 00 м.—12 ш. 00 м.	
Отрактарын, звеноларын, техниктиг болган юннаттарын болгумнери-нин ажылы	9 ш. 00 м.—10 ш. 30 м.
Хүн ванназы, өштири	10 ш. 30 м.—12 ш. 00 м.
Хостуг шагы	12 ш. 00 м.—13 ш. 00 м.
Дүштөк чөм	13 ш. 00 м.—14 ш. 00 м.
Дүштөк чөм соонун дымтанылгазы	14 ш. 00 м.—16 ш. 30 м.
	14 ш. 00 м.—16 ш. 00 м.

Шай
ижера 16 ш. 00 м.—16 ш. 30 м. 16 ш. 00 м.—16 ш. 30 м.
Балутерге кичээлдер, массалыг хемчегер, ойнаар, танцалар, ыры 16 ш. 30 м.—18 ш. 30 м.
Хей-нитинин ажы-дузалыг ажыдары, күш-культура маргылаалары, ойнаар 16 ш. 30 м.—18 ш. 30 м.
Хостуг шак 18 ш. 30 м.—19 ш. 00 м. 18 ш. 30 м.—19 ш. 30 м.
Безежик чөм 19 ш. 00 м.—19 ш. 30 м. 19 ш. 30 м.—20 ш. 00 м.
Балутерге кичээлдер: оожук ойнаар, чугаалар, номчулгалар 19 ш. 30 м.—20 ш. 40 м.
Массалыг ажыдар — балутериниң кичээлдер, бот-тыныгыр уран-чугу кичээлери, одагалар 20 ш. 00 м.—21 ш. 30 м.
Шугун чысаалы, тук балдары 21 ш. 30 м.—21 ш. 40 м.
Узатунга белеткел 20 ш. 40 м.—21 ш. 00 м. 21 ш. 40 м.—22 ш. 00 м.
Узуруу 21 ш. 00 м. 22 ш. 00 м.
Хүннү, агарын болган сутун эки ажылаар чорук кадыкы кам-галаар болган организанын дайыттар.
Пионерлер! Пионер лагеринге боттарынын калымынын бы-жыктырар.

Тыва областын Санитар-чырыдышкын бажыны.